

Előfizetési árak:
Évire 5 ft — kr.
Három évre 12 ft 50 kr.
Negyed évre 1 ft 25 kr.

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetési árak:
Egy négyhasábos petitor
ára belyegen kívül 8 kr.
Többszöri közlésnél árked-
vezmény.

Megjelen vasárnaponként.

Kérjük lapunk t. olvasóit, kiknek
előfizetéseik márc végéig lejárt, misze-
rint előfizetéseiket mihamarabb meg-
újítani sziveskedjenek, hogy a lap szét-
kötésében megakadás ne történjék.

A „Nyitramegyei Szemle”
kiadóhivatala.

Egy egészséges eszme.

A nyitrai keresztény nőegylet folyó
hó 5-én tartotta meg évi rendes köz-
gyűlését Thuróczy Vilmosné szül. Tóth
Zsuzsanna úrnő elnöke alatt. — La-
puk más helyén egész terjedelmében köz-
öljük öméltsága az elnöknőnek az egy-
let 1892. ében kifejtett munkásságáról
szóló évi jelentését. Ezt olvasva, nem
zárkózhatunk el ezen egylet áldásos és
sikerdús működésének elismerésétől, —
de ha ezt tesszük, — lehetetlen elhall-
gatnunk azon tiszteletteljes hódolatot,
melyet öméltsága az elnöknő iránt ére-
zünk tudva azt, hogy hiszen ő az egy-
let lelke mozgató ereje.

Hiszen azon eszme is, mely az el-
nöki jelentésben kifejezést nyer s melyet
a közgyűlés örömmel magáévá tett — a
bölcsőde: az ő nemes szívének sugallata,
s adja az Isten, hogy az, az egylet ki-
tűnő védnöke: a vallásosság, hazafiság
és jótékonyág derek zászlóvivője — az
új püspök úr öméltságnak védszárnyai
alatt életre keljen és izmosodjék. — És
hogy ez a létező menházzal szerves ösz-
szefüggésben létecsülni is fog, onnan re-
mélhető, mert a püspök úr nagy elődjé-
hez méltóan 40 tanulókat saját költség-
gél ellátását az egyletre bízta.

Aki tehát ily nemes tette képes és
ily bizalmat fejez ki, ezen valóban nemes
emberbaráti intézmény létrejöttét is
támogatni fogja.

A Roskoványi örökbe lépett fő-
pásztor öröndetesebb hírt nem közölhet-
tett megéjével, minthogy 40 tanuló fog
fentartani saját költségén. A nagy em-
berek utódjait mindig bizonyos tartózkó-

dással nézzük, hogy miként fogják ezek
a támadt úrt betölteni: de e tartózkó-
dást a püspök nagylelkű kijelentése ha-
lomra dönti, mert az atyai szív, mely
ott porlik Nyitra nyirkos kriptájában,
hasonnásra talált Bende Imre kebelében.

S hogy e 40 gyermeket a kereszt-
tény nőegylet gondjaira bízta, azt már
csak azért is a legmelegebben üdvözöl-
jük, mert a gyermekek eddigi ellátása a
püspök-várban ismételt panaszokra adott
alkalmat és nem állott arányban azon
összeggel, melyet a b. Roskoványi reájok
fordított. Nincs okunk kétségbe vonni a
kezelés tisztaságát, hanem csak a ren-
detlenséget és hanyagságot akarjuk ki-
emelni.

Mert hiába, kiválóan a nő van arra
teremtve, hogy éber szemével észrevegyen
minden hiányt, hogy gyengéd, tapintatos
gondoskodásával elhallgattasson minden
jogos panaszt: a nő vegyít örömet az
élet keserűségébe, teszi elviselhetővé a
járnót, melyet az önfertartási harc az
emberek nyakába töl.

A férfi felügyeletben a legjobb akarat
mellett is hiányzik a sokoldalú figyelem,
hiányzik a segíteni akarás és segí-
teni tudás; ez azt gondolja, hogy jól
van így is mindaddig, míg nem a dolgok
odáig fejlődtek, hogy csak a halátlanságtól
való félelem tesz lakatot az elhanyagolt
deákok ajkaira.

A nőegylet elnöknője és állandó
bizottsága az aumoniére irigylendő felad-
tatát teljesítik. Az ő érdeklődésektől fog
függni, vajjon Thyestes vacsoráit, vagy
a keresztény szeretet lakomáit készítik-e
a gyermekeknek.

Most azonban biztosak vagyunk
benne, hogy a lelkes úrnő, ki a nőegylet
élén áll, ambícióját fogja helyezni abba,
hogy öméltságában a szegény árvák és
szűkölködő gimnáziumi tanulók egy sze-
rető anyai szívre fognak akadni.

Mert ne gondoljuk, hogy a nőegyletnek
csak adminisztratív szerepe lesz
a püspök adományainál. A püspök ál-
dozatának értékét megkétszerezheti az egy-
let, ha éber figyelemmel lesz a tanulók
illő ellátása iránt. A püspök kincse most
öszönözni, nemes versenyre fogja inge-
relni a nőegylet választmányának tagjait,
hogy elnöknőjökkel karöltve a szegények
nyomorának enyhítésére közreműködjenek:

hol elszárgultattam mellette; már amint a
táncnak most már megfoghatlan élvezete, és
lényege úgy hozta magával. Egyszer csak
egy huszáros kifakadás resegett a zene
akkordjaiba s én észrevettem, hogy engem
a nagybajuszu testőr-százados erősen fixiroz.
Artatlanságom érzetében, nem fektettem súlyt
e marcona pillantásokra. Azt gondoltam
teszem. Megecsent ez rajtam, már gyöngédebb
egyéniséggel szemben is: miért ne tehát egy
testőr-tiszttel?

De csakhamar kivált két, különben jó
pajtásom, felreihit és a testőr-tiszt nevében,
elégíteltre szollított.

— Mivel sértettem meg ez érdemes
hadit? hiszen nem is ismerem. Kérlek ve-
zessetek hozzá.

— Uram! szollítam meg a villámokat
szórá Mars fiát. E két barátom uraságod
nevében tőlem elégítettél kér, szeretnem tudni
miért. Mert nemes szerencsém az urat ismer-
ni s legtavolabiról sem volt szándékom
önt sérteni, de nem is vagyok ily tettem
vagy viseletemnek a tudatában.

— Ön tánc közben a tyukszemre ha-
gott és nem kért ezért bocsánatot! — Dörgé
a rettenetes.

— Lehet: sőt oly férfi állítást el is
kell hinnem, de nem tudok felőle. De ha
úgy van, úgy most kérek ezért bocsánatot,
de hogy nem volt szándékom ezt tenni, szol-
gálgon mentse meg, hogy én kapitány ur
tyukszemet nem is láttam.

A kapitány mord arca mosolyra szele-
sedett, kezét nyújtott s az „affaire” meg
lett oldva.

Ettől a peretől fogva vigyáztam a tyuk-
szemekre, de csak tánc közben.

Midőn azután kileptem az iskolapadok-
ból oda, amit az élet perondjának nevez-

s biztosítjuk róla, hogy az éber figyelem,
a tanulókra fordított gondoskodás nem
kevésbé értékkel fog bírni a nagykö-
zönség előtt, mint az áldozatkész püs-
pöknek ezrei.

Azért szívünk mélyéből üdvözöljük
az eszmét, mely a főpásztor aranyát a
keresztény nőegylet szeretetének olvasztó
kohójába irányozza!

Az a fatális adósság.

(D.) Érdekesebb minden napiesemény-
nél s megható, mint egy tragikum a Ros-
koványi püspök után maradt adósság. Érde-
kes, mert nem mindennapi; tragikus, mert
szomorú; szomorú s nem is felemelő, hanem
lesújtó, mert erkölcsi bukkással fenyegeti
Roskoványit, a halottat — az élők részéről.

Roskoványit? Igen azt. Eleteben ko-
pott eszmasarka s fakult reverendája mu-
tatta, hogy mivel a közjónak s a szűkölkö-
dők ezernyi-ezer kérvényeinek eleget akart
tenni, ő állott be szegényeknek, áldotta is
mindenki kivétel nélkül. Halála után pedig
mintha megfordult volna koporsója körül a
világ, azt mondják, nem a reverendája, ha-
nem a becsülete volt fakult, mert nagy
adósságot csinált, melyet nem törlesztett.

Idegen pénzzel gyámolította a közt és a
szegényeket, ami a jog és igazság ellen van.
Álljunk tehát neki a fundációjának, — mon-
dják, fedjük be megfakult becsületét, tegyük
meg mi élők a halott nevében a restitúciót!

Micsoda, mi élők restitúciójunk valamit
Roskoványiért? Mi, akik ugyanazok vagyunk,
akik az élő Roskoványit környezték? Pfi!
szegyenkezem az ilyen élő emberekért, mert
tartok tőle, hogy Roskoványi teteme sirjában
fordul meg s elpirul elposványodott
lelkünk felett. Ne mi beszéljünk, ne a ha-
lottal takargassuk a kottériát; mert ő, a
halott beszélhetne csak sokat, setétet, ha
beszélni képes volna! Ő tett erettünk sokat,
mi nekünk érte nem is restitúálnunk,
nem is szorult arra, csak restitúaljon min-
denki magáért!

Igy fejlődik azon bizonyos adósság
miatt, melyről már előző cikkemben beszél-
tem, meglöbögött nagy püspökünk mithoszi
alakká, tragikai hőssé az emberek akarata
folytán. Nem idegenek, hanem saját volt
emberei által. Nem hosszú elete folyamán,
de halála után.

Hát ez felette tanulságos lehet mind-
azokra, a kik magas állásuknál fogva Ros-
koványi sorsában ösztökölni nem akarnak
majd, mert a közbeszéd szerint: ma ásnak
Andrásnak, holnap ásnak másnak; de tanul-
ságos az minden emberre, aki tudja, hogy
hogyan nem fejlődhetik mithosz és tragikai
hős a szóban forgó körülmények között.

A legköznapiabb dologról, adósságcsiná-
nek; — maig sem tudom, vajjon azért a
sok por miatt, amit az életben egymás sze-
meibe hinteni igyekeztünk; — s úgy neha
akár hivatásszerű kenyérkeresetem közben,
egy-egy sziszzenés, vagy feljajdulás; —
akár pedig saját mulatságomra műkedvelés-
ből gyakorolt tollforgatásomban; egy-egy
sikoly vagy durva káromkodás zavarta meg
archimedesi cirkulusaimat; a nálamnál hol-
csebbek, kiknél eziránt mindig panaszkod-
tam, rendszerint azzal ütötték el a dolgot:
„úgy kell, minék bántod az emberek tyuk-
szemeit.”

Boldog Isten! már jó ideje hogy abba
hagytam a táncot s ime mégis bajom van
az emberek tyukszemeivel.

Hát már mindenhol semmi más csak
tyukszem? Mi is hát az a tyukszem? meg-
kérdeztem fűt, fűt.

Orvos barátom azt mondta, hogy ez
bizonyos dinamikus nyomás következtében
támadt képződmény a lábom, meg pedig a
bőröm. „De” tevé hozzá „lehet meg tyuk-
szem az emberi test más részén is.”

En is azt gondolom, mert már sokszor
tapasztaltam, hogy mikor úgy neha az em-
berek koponyájával foglalkoztam s azzal is
belülről, azok mégis úgy sziszszentek fel és
káronkódtak mintha csak a tyukszemükre
hagytam volna.

Most már hogy bizonyos haladást tet-
tem az emberek sajátágainak körisméjében,
mindinkább tisztába kezdek jönni a tyuk-
szem in genere: az ember teste vagy lel-
kének bizonyos, rendszerint a külvilág előtt
elrejtett részén, némi dinamikus nyomások
következtében, támadt oly abnormis képző-
dmény, amely akár vetlen, akár szándékos
érintésre, tulajdonosának rendkívül fájdal-
mat okoz. És letezéséről csupán az illető-

lászról van ugyanis szó, hát mi lehet ebben
mithikus? Roskoványi nem tudott róla, hát
hogyan lehet ő miatta tragikai hőssé? Próza
ez, a legridegebb próza, amely amint az élő
Roskoványi nélkül játszódott le, úgy halála
sem képez akadályt, hogy az élők előtt mint
merő próza megérthető legyen — ez az
adósság.

A kik a pénzt adták, élnek, a kik a
pénzt felvették, élnek; mire fordították, ők
tudják; mindez Roskoványi nevében és meg-
bízásából csinált valaki adósságot, ezeknek
az iratoknak is meg kell lenniök. Hát ilyen kö-
rülmények között mi nehézség van abban,
hogy schwarz auf weiss kimutatható legyen,
vajjon Roskoványié-e a fenmaradt adósság?

Vajjon soha az emberek adóssággal
nem foglalkoztak, soha hitelezők követelé-
seiket be nem hajtották, hogy most a Ros-
koványi után állítólag fenmaradt adósság
törlesztése egyszerre anyni gondot okoz az
embereknek? Nem tudom megérteni azt a
sugást-bugást, melynek már második éve
szemlelője vagyok.

A hitelező állomai elő okmányaival, mint
ez minden ilyen esetenél történik, a bíróság
azok hitelességét megalapítja s ha hitelesek,
következik az az egyszerű valami: adós fi-
zess! A járásbíró kihirdette Roskoványi vég-
rendeletét, értesítette az illetékeseket, akik-
nek javára a püspök hagyományozott, a
legátumokról; de nem értesítette a hitele-
zőket, mert ilyeneket a végrendeletben nem
talált. A püspök halálós agyán sokunk jelen-
léteben előszóbeli kodicillust csinált, de csak
a felbennmaradt művei kiunyomásáról, amire,
tudomása szerint, hagyott pénzt maga után.

Adósságról éppen nem emlékezett meg, sőt
írott végrendelete mutatja, hogy azon tudat-
ban volt, hogy elég maradt utána, a mit vagy
ötfele célra szánt, ha az behajtatik.

Már most ha ez a szigorú lelkiismer-
tetű s éppen nem feledékeny Roskoványi
mégis — nem tudni mi okból — tényleges
és jelentékeny adósságról megfeledkezett
volna: akkor élő az okmányokkal, ezeknek
meg kell lenniök, mert Roskoványi soha elő-
szóval nem intézkedett a fontosabb ügyek-
ben, hanem mindig írásban. Oda velők a
bírószék elé, hadd alapsítsa az meg a valót.

Mert azt ismet megengedi bárki is, hogy
szép szavára ezeket nem lehet adósságnak
elismerni, de egy krajcárt se, ha azt igazolni
nem tudja. A hitelező követelését a bíróság
előtt törvényes módon igazolni tartozik. Hát
Roskoványiival szemben se akarjon valaki
másképp eljárni!

Azok az úgynevezett hitelezők, akiket
ez a misztériózus adósság érdekel, eddig ezt
nem tették; pedig gondolom, hogy ismerik
az adósság behajtásának a módját. Fordultak

nek kínos felsziszszesése után, kezdenek
derengő sejtelmek támadni.

Es minél inkább mélyedek bele a tyuk-
szem filozófiájába, mindinkább azon ered-
ményre jutok, hogy magamnak is, aki oly
büszke voltam sok ideig tyukszemtelensé-
gemre, — vannak sokféle tyukszemeim.
S végeredményül az tünik fel: hogy minden
embernek van tyukszeme, csak azt nem tudni,
hogy hol?

Ugy-e kérem? ez kissé homályosnak
látszik. Csak egy kis türelem!

A gyöngébbek kedvéért, mint ezt egy-
kori kedves fizikai professorom mondani
szokta, lassunk egy két gyakorlati példát.

A „Wekerle-kabinetnek” a tyukszemei
az egyházpolitikai kérdések.

A franciáké Panama.

A németek tyukszeme, a katonai tör-
vényjavaslat.

A bécsi közszéktanácsé, az antiszemita
kisebbség.

Bizonyos képviselő uraknak a tyuk-
szeme, a reversalis.

Egynemely úrfinak a szabóköntő.

Mindezek és még számos más tyuk-
szemek érintése élénk fájdalom okoz, s
majd elfojtott sziszszesés, majd durva ká-
ronkódtást eredményez, úgy hogy bizonyosra
vehetni, ha ilyet hallunk, hogy valakinek a
tyukszemére tapostak.

Nem ismerem „Brutust”, még nem
mutatta be magát nálam. Elég ros. De alig-
hanem ő is valami tyukszemekre taposha-
tott, midőn egyes urak annyira felszisz-
szentek.

De hát végezzék el a dolgaikat ott a
vonal fölött. Birodalmunk azon részében,
ugy is harcias szelek kezdenek fujdogálni.
Jó nekünk ide lenni. Itt a tárcában
szép egyetértésben megferünk, még ha így

TÁRCA.

A tyukszem.

Gyerekkoromban, valahányszor vala-
mely bácsim vagy nemim panaszkodott: hogy
fáj a tyukszeme, mindig nagyot banultam.
Gyerekszemmel nem bírtam fölfogni, mi-
ként lehet valakinek tyukszeme, meg pedig
a lábom.

Kamaszéveimben, mikor az iskolapadok-
kon faragsalva, tökéletesítettem esztetikai
ízlesemet, nem játszott szerepet emlékeim-
ben a tyukszem. Nekem nem volt. Mert a
hol a esziam vagy a cipőm olyat fejlesz-
tett volna, ott mielőtt a tyukszem gyöke-
ret vert, rendszeren lyuk támadt. Már egész
bizonyosan nem emlékszem, hogy ez miért
történt rendszeren, hanem aligha nem azért
mert rendetlenül jártam.

Már jogász éveimben, tánc közben sok-
szor vetlenül reátapostam táncosnőim tyuk-
szemére. Ha az illető előtt szívesen láttam
jelcsu voltam, egy visszafojtott sziszszesés
táncos tapintatlan taposomat; ha pedig
olyan kelletlen köteles fordulat (ad vocem
„tour”) közben esett meg a vézetes lépés,
úgy egész kategorice ügyetlennek lettem bá-
jos mellekölgyöm által bélyegezve.

Nekem még ekkor sem volt tyuksze-
mem. Nem tudtam mi az? Következőkép
nem is volt érzekem, azon fájdalom iránt,
melyet az olyan ember érez, amikor a tyuk-
szemére taposnak.

Egy báiban feltűnt egy torzonbort
testőrkapitány, aki nem táncolt, hanem min-
dig ott lábatlankodott, hosszú lábaival a
táncolók előtt. Egypárszor hol ellejtettem,

a végrendeleti végrehajtóhoz, a káptalanhoz, a miniszteri biztoshoz, sőt magához a miniszterhez is s úgy tudom, hogy csak a módosított foglalkoztak, miként lehessen, mint mondják, pénzökhöz jutni Roskoványi hagyatékából, esetleg fundációiból.

Nem uraim, nem így! Nem a módosított keresése az első ebben az ügyben, hanem ama *tényálladéknak a megállapítása*: van-e adósság, és ez az adósság Roskoványi-e? Tetszik tudni azért, mert Roskoványi utolsó intézkedései világosan mutatják, hogy ő adósságról semmit sem tudott. Tehát nem ő csinált adósságot s azért valami más címre vannak adresszálni követeléseik. Hogy ezeket Roskoványival hozhassák kapcsolatba, azt igazolni kell törvényesen — a bíróság előtt. S ha majd ez meglesz, csak azután lehet szó az adósságtörlesztés módjairól.

Lám oly elementáris igazság ez, hogy éppen különös, ha valaki ezt Roskoványival szemben ellejléthette s más utat gondolt célra vezetőnek.

Pedig hát úgy van, hogy folyton Roskoványi adósságáról beszélnek az emberek, fundációira is tekintgetnek, de arra úgy látszik senki sem gondolt eddig, hogy azt az adósságot, ha adósság, *mindentől igazolni kellene*. Meg aztan arról sem kellene megfontolkozni, hogy Roskoványi fekvő birtokaiból aligha csinált volna életben fundációt, ha törzsvagyona nincs állampapírokban; a gazdaság, melylyel azok a bizonyos tartozások kapcsolatba hozhatók, nem kepesítette fundáció-tevéseire. Hát ne is hozzák oly egyszerűen azokat az adósságokat kapcsolatba a fundációkkal!

En azt hiszem, hogy az az adósság rögtön a püspök halála után sem lett volna olyan misztériózus s azóta a mai napig megkevesbe, ha a hitelezők követeléseit azon illetékes fórum elé kerültek volna, a hova tartoznak, a bíróság elé. Mert nem lehet az misztériózus, amit az adós és hitelező együtt csinálnak.

Mivel pedig ez nem történt eddig, hát ne is merészeljen senki Roskoványi becsületét csorbát ejteni akarni, ne csináljon belőle mitikus alakot, mert ő azt eleve nem érdemelte ki magának. Porait kellene csokolniok azoknak, akik most rá arnyat vetni akarnak.

Meg tehát mindig csak általánosságban beszélnek, csak utalni akartam arra, hogy nem az történt ezzel az adóssággal eddig, aminek történnie kellett volna, a törvényes fórum meg nem mondta ki, hogy micsoda adósság az? Miért nem történt ez meg már? Miért lebeg ez az adósság a levegőben? Vagy a kegyelmes úr halott már, gráciákat nem osztogathat, hát nem érdemes érte többé tenni semmit? Hát en poraiban is nagyok tartom és várom — a fejleményeket, meg majd részletesebben nem szólok.

Oh élők, akik jól ismeritek az ügyet, ne legyetek kegyetlenek a halott iránt, mert az igazságos volt és a ti nagy jötevőtök.

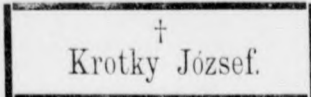
A pénzügyintézetek befolyása a közéletre.

Semmi intézmény sem fejlődött ki oly rövid idő alatt annyira, mint a pénzügyintézetek. Amint valamely város csak egy kevesse kezd virágozni, pénzügyintézetek, úgynevezett bankok keletkeznek gombaszámmal. Példáért még csak szomszédba sem kell menni, — itt van városunk. Nehány év óta annyi pénzügyintézettel díszkedhetünk, mint kevés város Magyarországon; kérdés, vajon a gazdagság és jólét kritériuma-e ez,

különböznünk is. Ep úgy mint névrokonában a bankok. A fejedelmi ezres egész nyugodtan turt meg maga mellett az arisztokrata szászait; míg ez túrleszen veszi a hozzájáruló gentry tiszet, melyhez megint tisztelettel simul a polgári ötos, s ennek épen nem derogál, ha a paraszt egyesek körülvesszik.

Mi szép egyetértés! mi irigylendő ószhang! Ha mind így együtt vannak.

Mily irig askalodás, pedig elkulonitve. Ó! a pénz, a pénz! Azt az ördög találta fel. S ez valamennyiünknek a tyúkszemé. No hát meg az enyém!

A hetvenes évek elején történt, — Mint kis gimnazista beiratkoztam az iskolai év kezdetével Érsekújvárról. Egy helyen meg volt írva, hogy ingyen tartanak el, mi egyedül teltette lehetővé iskolázatásomat. — Nem tartották meg szavukat. Miért? — Közömbös dolog. Ki fog disputálni egy jötevővel, a ki támogatást ígért és ígértet visszavonta? Szüleim ott hagytak, mielőtt tudomást szereztek volna az engem ért katasztrófáról. En utánok indultam gyalog haza fele. A Szechenyi-utca tanuja volt könyveimnek, zokogásomnak, mint — bevallom, nem szégyenlem magam, — mint e papirus, melyre soraimat vetem. Minden remény nélkül bevettem az esti felhalmalyban a szent Anna kápolnába. Nem volt jelen senki, csak maga az Isten, ki Krotky szellemét küldötte utamam.

Elhatároztam magamba, hogy felkeresem Krotkyt, kit még akkor látásból sem

azaz, vajon a pénzügyintézetek oly tényezők, melyek a gazdagodásra befolyanak, vagy a gazdagodás eredményei? Ennek eldöntésére szemügyre kell vennünk a bankok célját és alapját.

Nem mindenki rendelkezik oly pénztökével, amennyinek földolgozására képes volna; és vannak ismét olyanok, akik több tökével rendelkeznek, mint amennyit közvetlenül termelővé tenni képesek. Hogy tehát a töké és a kepesseg természetlen ne legyen, mindkettőnek egyesülnie kell, hogy a társadalom gazdagodását előmozdítsák. Hogyan találja meg tehát a bankok célját; a bankok a pénznek és a termelésnek közvetítői. A töképenzes vagy bankár vagy részvényes, vagy pedig csak letette a pénzt a banknál. A bank a középpont, a hol a termelő és a pénz emberei találkoznak.

Ebből látjuk azt is, hogy melyek egy bank létezésének feltételei, t. i. a pénztöke és termelő. Hogy tehát egy bank létrejöhesse, kell, hogy pénzfólség legyen a polgárság egyik részénél, míg a másik rész oly körülmények között legyen, melyeknél fogva a fölösleget saját hasznukra fordíthassák a nélkül, hogy a pénz birtokosa a saját hasznától elesne. Ezen körülmények úgy állnak be, ha vagy az östermeles vagy pedig az ipar oly fejlett, hogy más helyekre is szolgálgathasson annyi kereskedelmi cikket, a mennyinek araval nemcsak a fázadásos legyen megfizetve, hanem az igénybe vett pénz is meghozza a birtokosa számára a gyümölcsöket.

A kereskedelem magában véve még nem elegendes arra, hogy ezen helyzetbe hozza a polgárságot, s következésképp oly városban, melyben csupán a kereskedés fejlett, de az ipar nem tart vele lépést, a bankok sokasága sem tenyezője, sem pedig jele a gazdagságnak. Ilyen helyeken csak közvetítője a kereskedésnek s inkább az elszegényedésnek jele és okozója. Mert ugyanis a bank csak úgy állhat fenn, ha a letett pénzek védelmeznek, ha sok adása van, ha minél többen reaszorulnak. Ezeknek tehát nincs pénzök, de földbirtokuk sincs, melybe a kölcsönzött pénzt fektetnek s így maguknak és másoknak gyümölcsözővé tennék s gyararok sincsenek, a melyekben a munkába fektetnek. A bank tehát a lakosság szegénységének közöni letet, — ezen szegénységnek a jele. De a szegényedésnek oka is, mert olyanok által gyümölcsözötti tökéit, kik maguk semmi hasznat sem huznak a kölcsönzött penzből. A bank által tehát csak a gazdagok gazdagodnak, míg a szegények még jobban elszegényednek. Ily helyeken tehát beállt, vagy nem sokára be fog állani azon állapot, hogy az összes pénz néhánynak a kezében gyül össze, a többiek pedig mintegy adófizetők lesznek, mert a kölcsönre lesznek utalva, hogy magukat fenttarthassák.

A bankrendszernek alapja a hitel; mert a bank csak úgy állhat fenn, ha hitelez. A hitel nélkülözhetlen kellek arra nevezve, hogy a töké termelővé lehessen, de magában véve még nem termelő erő. A bank tehát csak oly helyen virágozhatik, hol a hitelnek ismet alapja van a körülményekben. A bank csak olyanra bízhatja pénztét, a kiről meg van győződve, hogy visszaadja, vagy más módon kárpótolja; de ez csak úgy lehetséges, ha az adósnak van bizonyos realis alapja, vagy földbirtok, vagy mesterseg, vagy bármilyen üzlet, melybe pénzt fektette. Ilyen esetben a bank a vagyonosságának jele, mert sokan vannak olyanok, kiknek hitelezhet.

De hozzá is járul a gazdagodáshoz, mert a hitel mindig csak pénz értékelé bir arra nevezve, a kiknek hiteleznek, s így ez annak

ismertem. Felkerekedtem és kisirt szemekkel keső esti órában bekopogtam hozzá. Ó nála nem volt etikett.

Mikor előadtam panasomat, nem kérdezte ki vagyok, hol a bizonyítványom, a bizonyítvány ott volt a zokogó gyermek szemében azt nemesen érző szive megertette. Leküldött a deakszobába, hol már hasonló csoport tanulóra bakkantam. Ilyen volt Krotky érsekújvári plebánus korában.

De volt ő másilyn is. Kesőbb mintegy 8 év múlva meglátogatom egyik káplánját s azt kérdezem, hogy van? — Rosszul, felel a kérdezett. Nincs semmi dolgom. — Midőn esodalkoztam, hogy 11000 lelekkel levő plebániában, ninesen egy lelkesnek dolga, azt felelte: — Nincs, mert Krotky elvegez mindent, ha prédikálni kell, szónokol háromszor is napjában, beteghez csak akkor mehetek, ha kétfelé hínak egyszerre, Krotky csak azt sajnálja, hogy ketté nem szakadhat; iskolába ő jár; esketni, temetni, délutáni ajtatosságot vezetni, ne adj Isten, hogy mást bocsátana.

Az adventi reggeli oktatásnál felment naponként a szószekbe, onnan intézte szeretetteljes szavait a tolongó néphez. Ott ültem az első padban. Egy nap voletlenül rajtam akadt szeme, kérdezni kezdett. Ó a rajtam, én a padban. Kikerdezett amit tegnap tanított. És így ment napról napra. — Hogy tudjak felelni, otthon készülnöm kellett, mert nem vallhattam szégyent, hiszen már a II. latin iskolába jártam.

A nép ezen nagy apostola kíméletlen is volt néha. De sokat tudának róla mondani az érsekújváriak! — Az első padot a városi hatóság tartotta fenn magának a templomban, de nem jart oda senki. Krotky bizonyos célzással figyelmeztette közönséget,

tudatában oly vállalatokba is bocsátkozhatik, melyekbe a bank nélkül nem kezdhetne, mert a hitelnek megfelelő szükséges pénz hiányzik. Így látjuk a gyárosok és különféle vállalkozók gazdagodását. A gyáros például csekély tökével alapítja kis gyárat; ezen birtok meglehető hitelt szerez számára a banknál s így, ha jónak látja, felvehet oly összeget, melyet vagyona fedez, és nagyobb gyárat építhet, mely a banknak tökéjét termelővé teszi úgy az ő javára, mint a pénz birtokosának hasznára. Ilyen módon ugyanazon tökéből többen gazdagodnak.

De lehet a hitel a romlásnak is okozója. Ha a bank csak spekuláción alapszik a nélkül, hogy a körülményeket tekintetbe vennie, tönkre juttatja nemcsak az adóssokat, de gyakran a részvényeseket is. Vegyünk egy várost, melyben csupán a kereskedelem van nemi lendületben, ott a bank pénze folytonos forgalomban van, mert a hitel mintegy esábitja a kereskedőket kölcsönök felvételére, midőn jó üzletet remelnek. Csakhogy a kereskedőnél soha sem realis a kölcsön fedező vagyon; a kereskedő spekulál és a bank vele. Ha az üzlet rosszul út ki bármilyen körülménnyel fogva, a kereskedő tönkre van tevé, mert elveszti azt a keveset is, a mit bírt, mert a bank érvényesíti követelését rajta. Ha a bank nem nyújtott volna neki hitelt, nem bocsátkozott volna ilyen üzletbe, hanem csak sajátjának egy részét kockáztatta volna.

Míg a földbirtoknak értéke és termelése állandó, addig a kereskedelmi cikknek ara hullamzó, s így, ha egyszer vagyonosodást okozott, máskor ismét szegénységnek lehet okozója, mert leszállott éppen olyankor, mikor a legtöbb volt bele fektetve. Azért nem lehet a bankok értékeről általános ítéletet mondani, mert sok körülménytől függ azon szerep, melyet a bank bizonyos helyen játszhatik. De egész határozottan lehet mondani, hogy a hol a lakosság nagyobb része sem ipart sem kereskedelmet nem üz, sőt meg fekvő birtoka is csak kevésnek van, ott a bankok nagy száma nem a természetes közvetítésére szolgál, hanem mások könnyelműségének előmozdítására. Ez pedig még senkit sem tett gazdaggá.

A nyitrai ker. nőegylet.

A következőkben adjuk az egylet rendes közgyűlésének lefolyását, hogy olvasóink a tényekről merítsenek fogalmat az üdvös hatásokról, melyek ezen egyletnek köszönhetők lesznek, ha céljai megvalósulnak. Az élők beszélje összegezve adja elő ezeket.

Tisztelet közgyűlés!

Nincsen bánat vigasz nélkül! E szavakkal üdvözölhetem Önöket egy évi működésünk rövid vázlatánál.

Mert egyesületünk elhunyt védnökének helye, immar bevan töltve, s árvaságunkat többé már nem érezzük.

Kétszeres nyomatékkal tehetem e kijelentést azért, mert egyesületünk új védnökét, Nyitrai székesegyházmezeje nem reg kinevezett püspököt, nagy körvonalaiban szerencsém van ösmerni nekem, és a gyorsan járó hírnek szárnyán ösmerhetik Önök is.

A kit az isteni kegyelem, s királyi hatalom szazezrek lelki ödvének gondozására kizemelt, s a hit ezernyi nyajának fópásztorává tett, egyesíti magában azt, mi az értelem széles látóköre, lelek szelidsége, jónak és nemesnek, szeretete által a magas állás erkölcsi értéket emelni képes!

Ki magasatos hivatásának betöltésénél

hogy az első padba ne merészeljen ülni mert az a városi tisztviselőnek van fentartva. — És ezt ismetelte több napon, míg nem a városatyák megunták a dologt és szep esendesen — belopóztak a templomba. Szónoklatai közben rendesen tűzbe jött, és akkor tovább is nyújtotta beszéde fonálát, mint tervezte volt. Egy alkalommal kitűzött órában kellett befejeznie beszédét, esengetéssel figyelmeztette őt. Krotky ismet laugra gyül, hevében szívet, lelkét helyezte ajkaira, egyszer csak megcsendül a sekrestyében a esengető, Krotky ölafordul s nagy indignációval oda szól: „Csengethesz te akarmennyit!” — és folytatta beszédét tovább.

Szerettek is az újváriak nagyon. Amíg ő lelkipásztorokodott ott, nem volt nyelvkerdes Érsekújvárról, tótok, magyarok rajongtak érte egyaránt. Tot neve dacára tősgyökeres magyar, esztergomi származás volt.

Ez a lángoló szellem, az a jóságos keek szem most kialudt örökre, az az adakozásra örökké tárt marok bezáródott végleg, mint a sir, melyet tetenere hantoltak. Jelentékeny jövedelme dacára is nem maradt utána semmi, mint a „Magyar Hirlap” írja, csak egy sereg szegény, egy csoport gyámolatlan árva, kiket legnagyobb önmegtartóssal fentartott. Ez a legszebb alapítvány, melyet valaki csatolhat ambiciózus nevéhez!

Nem lett belőle püspök, de vajjon a sudár fény veszít-e magasságából, ha lent el a völgy ölen, vagy voletlenül a bere ormára kerül? —

Nemesak Esztergom és Enjvár, hol számos gya-zlobogó jelentette diszpolgárak elhunytát, de az egész magyar egyház elvesztette benne diszpolgárát. Nyugodjék békeben!

mindig Istennel tart ugyan, de az emberekről sem felejtkezik meg soha.

Hirdeti, megvilágítja az Isten dicső tanait — de lelkes támogatója, fejlesztője annak is, mi az emberi társaság léterdekeit érinti.

Es en azon meggyőződésben élek T. közgyűlés! hogy ez nagyon jól van így; hogy ez rendkívül örvendetes reánk, mint az egyesületnek, de mint helyi társadalmunk tagjaira is!

Mert ha az, ki a vallásosságban vezérrünk, időt szakít magának arra, hogy erjét a világi közérdeknek is szentelje — társadalmunk szivesen sorakozik melléje, s közhasznú alkotások ideje nyílik meg általa!

Okom, és jogom van ezeket mondani! Hiszen ő Meltósága, Bende Imre Püspök Úr magán uton szives volt közölni, hogy nagy elődjének nyomdokait követve 40 szegény tanuló kíván saját költségén fentartani, a minek foganatosítására Egyeletünket felhíván, e célra a megfelelő összeget nekünk szives volt felajánlani; s miután ezen elvállalandó feladat menházunk helyiségeinek bővítését vonja maga után — a folytatólagos építést is elrendelni.

Céлом, — s hiszem, hogy ez irányban egyesületünk nemesen gondolkozó tagjainak támogatásában részesülök, — menházunkkal szerves összeköttetésben: egy bőlesödöt létesíteni.

E törekvésemet a fenforgó közszükség, a gyermek halandóságnak nálunk is nagy mérvetekt öltött aránya, s az a körülmény indokolja, hogy lehetővé menházunk helyiségeinek, és a rendelkezésre álló felügyelő apaca személyzetnek csak jelentéktelen növelésével, tehát nem nagy költség többlettel, városunk és megyénkérre áldásos, és eredményben kétégtelenül jötekon, esetleg tovább fejleszhető intézménynek alapjait fektethetők le.

Es ezen emberbaráti intézmény megalkotásánál reményeltem bátrán merem ő Meltóságának közismereti nemeselelkiségére s új életre ebrdt társadalmunk fokozódó érdeklődésére, és áldozat keszsegére építeni.

Atterve már most egyeletünknek 1892. évben kifejtett munkásságára a következőket jelenthetem:

Egyszeresmindenkorra 100 frtnyi alapítványi tőket letett letett tagjaink száma 17-re emelkedett, a kik is nevszerint: Graf Karolyi Alajosné, gróf Erdődy Imrené, gróf Zamoyski Ludmilla, Emődy Vilma, Szalavszky Gyuláné, Vagner Olga, Juhász Zsigmond, dr. Pachner Antal, Sporzun Ernő, Dióssy Imre, Reitman Samu, Felber Vilmos, Engel József, Engel Jozsefné, Teleký Géza és Boróczy Lajosné sz. gróf Berchtoldt Eugénie.

Rendes tagdíjat fizető egyleti tagjaink száma a mult évben 194 volt.

Ez irányu jelentésem e részénél el nem mulaszthatom a T. közgyűlés figyelmét felhívni arra, hogy az egylet tagjaink száma részben elhalalozás, részben elkötözés, vagy nem fizetés okozta kilépés által tetemesen esökkent, hogy tehát e részben határozat hozatal szükséges fenforog annál is inkább, mivelhogy tudvalevő, hogy városunk pap, katoná, s hivatalnok jellegű polgárainak létszáma állandó változásnak van kitéve s számosan vannak, kiket az egyletbe való belépésre, siker reményével lehet felhívni.

A mi már most egyeletünk által állandó, vagy csak napi segélyben részesedő szegényekre fordított költségeket, vagy szemérmes szegények javadalmazását illeti, e részben jelenthetem, hogy:

Egyeletünk eltartott, menházunkban lakás és teljes ellátásban 13 öreg nőt, 17 fiú, 17 leánygyermeket, s napi elemben részesített állandóan 50—70 szegényt.

Evente jelentem, de most is ismételtetem, hogy az öreg nők napi foglalkoztatása, vallásos hitben való elmekedése, és a gyermekeknek iskolázatása, s vallás erkölcsösen való neveltetése tekintetében, a fennálló viszonyokhoz képest, s alapszabályaink, valamint a közoktatási törvény rendelkezéseinek szem előtt tartása mellett minden elkötvetett, és vegrehajthatott.

Elhalt a mult évben menházunkban állandóan elhelyezettek közül, 1 öreg nő, 1 fiú, 1 leány, inasnak és eszednek 3 fiú 2 leány bocsájtott ki.

Szemérmes szegények közül közel 100 részesült 2—3—4—5 frtos havi segélyezésben. Pénztárunk állapota pedig a következő:

Törzsvagyonunk 1891. év végével 10728 ft 28 kt tett ki, melyhez 1892. év folyamán a következő jövedelmek járultak:

Nyitrai pénzügyintézetek adományai	110 ft	—
Bál jövedelem	101	—
Magán adományok	193	80
Alapítványi tagdíjak	300	—
Rendes tagok felvételi díjai	14	—
Végrendeleti hagyományok	240	81
Újévi köszöntések megváltásából	36	80

mely összesen 11724 ft 19 kr

Kitevő összeghez ha hozzá adjuk a jelen év folyamán adományokból befolyt 272 ft 83 kr nyitrai pénzügyintézetek adományait 130 — — és Boróczy sz. Berchtoldt Eugénie által tett 200 korona 100 frtnyi alapítványt törzsvagyonnak mai összege 12,227 ft 02 kr tesz ki.

A folyó kiadások fedezetére szolgáló kezelesi tőkénk pedig a következőképen állott 1892. évben.

1891. évi maradvány	455 ft 48 kr
törzsvagyon kamatai	573 " 05 "
szelvények jövedelme	9 " " "
Roskoványi alapítvány kamata	500 " " "
Vármegyénk évi javadalma	700 " " "
Nyitra város	1200 " " "
Tatzenauerne elemzéseért járó	50 " " "
Fuchshuber alapítványból	20 " " "
Eladott vaságyakból befolyt . . .	60 " " "
Tagsági díjakból befolyt	1191 " 50 "
Összesen:	4759 ft 03 kr.

Ezzel szemben kiadásaink voltak:	
Élelmészre kiadtunk	2493 ft 95 kt.
Ruházatra	345 " 33 "
Tüzelő anyagra	344 " " "
Menházi különféle szükségletek-	
re, és beruházásokra	271 " 64 "
Testvérek és szolgák fizetésére	476 " " "
Szemérmes szegényekre	457 " " "
Vegyés kiadásokra	82 " 88 "
vagyis összesen	4470 ft 80 kt.

mely összeg a bevételből levonván, keze-
lési tőkének 1892. évi maradványa 288 ft
23 kr volt.

Nem hagyhatom említés nélkül, hogy
elemzésre fordított kiadásunk jelentékeny
nagy összeget az a körülmény is okozta,
mivelhogy ősszel a cholera járvány fellepté-
től tarthatunk, melynek tudvalevőleg leg-
jobb ellenszere a szegény nép rendes táplál-
kozása, ekként tehát az igazoltan szegény
nép számára nyitva levő népkonyhán az
őszön és telen az előbbi éveknél sokkal töb-
ben részesültek meleg táplálkozásban.

Megjegyzem, hogy vármegyénk alispán-
jának felhívására egyetünk szíves készsége-
vel vállalkoztunk a netán fellependő cholera
járvány idejére egy külön s nagyobb arányú
népkonyhának rendszeresítésére, és vezetése-
re.

Tisztelt közgyűlés! az előadottakból
látni való, hogy egyetünk a múlt évben is
eleget tett a magára vállalt kötelezettsége-
nek és a nyomor, inségben szenvedőket tőle
telhetőleg gyámolította és segítette.

Mert hiszen feladatunk nem is a nyomor
elenyészítése, de az inséggel sújtottaknak
gyámolítása, az élet számára való fenntar-
tása, különösen pedig elhagyott árva
gyermeknek felkarolása s a jövő számára
való nevelése.

Különösen az utolsó, a gyermekek sorsa
fekszik szívemen; mert hiszen a józan szá-
mitás is azt követeli, hogy a befektetett
tőkének kiki kamatait lassú; már pedig alig
hasznosíthatjuk jobban tőkéinket, mintha azt
az elhagyott gyermekek nevelése, és okos-
tanítására fordítjuk, és ez által őket a jövő
nemzedék számára biztosítjuk.

Ez vezérel az ön törekvésben is, hogy
menházunkat bővelendően kiegészíteni szeret-
nem, a mely törekvésemet a T. közgyűlés-
nek szíves figyelmébe ajánlom.

Indítványom végül: hogy vednünk
ő méltóságát a közel jövőben bekövetkező
bevonulása alkalmából illő módon fogadjuk,
mert igaz ugyan, hogy én ő méltóságát ki-
nevezetése alkalmából üdvözöltem, s erre
a felolvasandó választ kapni szerencsés va-
lék, de azon véleményben vagyok, hogy
egyesületünknek nem csak joga, de kötelessége
is. Fővédnökét bevonulása alkalmából
oly arányokban üdvözölni, a mily mértékben
ő azt az egylettől méltán elvárhatja.

Ezeket nagybecsű figyelmükbe, maga-
mat pedig továbbra is szíves hajlamaikba
ajánlva, — a közgyűlést ezennel megnyitott-
nak jelentem ki.

A püspök úr szép leveleinek felolva-
sása után a közgyűlés ezeken kívül tárgyalta
a menedékházi gyermekeknek nyarant a szá-
badban való foglalkoztatásának kérdését s
ezzel egészestük fejlesztését. E kérdés Kállai
k. a. ajánlatának a város volt falkolójának,
valamint a Benkő-féle szőlőfélékesség meg-
szemlélése és alkalmasságuk egybevetésének
eredményéhez képest fog tárgyalni.

Ezután dr. Pachner Antal és Juhász
Gyula pénztárnokoknak a felmentvény meg-
adatott s működésükért köszöntő szavazta-
tott. Ennek kapcsán azonban elhatározott, hogy
kily mután sok tag eltávozott, elhalt, vagy
kilepett, új tagoknak megnyerése lehetőleg
előmozdítandó. — Miután még egy szolgáló
állás rendszeresítettét és több folyó ügy
elintéztetett — a püspök úr ő méltóságának
fogadtatása beszélgetett meg.

Helyi hírek.

Bende püspök itthon. Mint la-
pünknek Mocsónoktól írják, Bende Imre ő
méltóságát mára (április 8.) várták mocsónoki
kastélyába, de újabb intézkedés szerint csak
a jövő hét folyamán érkezik oda. A nyara-
lóban nagyjából — mennyire az idő rövid-
sége miatt lehetett — rendbe hoztak mind-
ent. Kivanjuk ő méltóságának, hogy otthon
érezze magát körünkben.

Eljegyzés. Szabó Imre előnyösen
ismert helybeli kereskedő e hó 2-án elje-
gyezte Belák Antóniát, özv. Belák Jánosné
leányát. Isten áldását és sok szerencsét ki-
vanunk leendő frigyükhöz!

Bucányi Károly városi közigyám
folyó hó 6-án éjjel jobb létre szenderült.
Két árva és számos tisztelője siratja. Beke
poraira. — Folyó hó 6-án temették el *Spányár
Ambros*, Spanyár István nyitrai polgár
fiát, nagyszámú rokonság és ismerős kísé-
retében.

Köszönetnyilvánítás. *Spányár
István* ur a helybeli kath. legényegyletnek

3 frtot adományozott, mely kegyes adomá-
nyért halás köszönetet mond az elnöknek.

„Csakis” polgárilag. A „Nyit-
ramegyei Közlöny” szorony felháborodott;
jobbra-balra tekozoija saját titulusait másra
és durva, mint a hetes vászon. Nem követ-
jük oda, hogy tartson tőle, hanem csak arra
kérjük, hogy kacsaringós káromkodásai kö-
zött ne szaladjon — cigányutcaba az esze.
Legutóbbi számában ugyanis azt állítja, hogy
a boldogult Rudolf trónörökös „csakis” pol-
gárilag kelt egybe Stefánia főhercegnővel.
Tisztelt lapársunk a bécsi fényes esküvő-
nek ügylátszik nem hallotta híret, mint
cigány rajkó a mennysorságnak. Tájékozta-
tásul megmondjuk neki, hogy az esküvő
1881. május 10-én tartatott meg az Agos-
toniak templomában. E sorok írója akkor,
mint a sz. Agostonról nevezett bécsi felsőbb
papnevelő intézet tagja, alig néhány lépésnyi
távolból színről-színre látta az esküvőt, melyet
Schwarzenberg herceg, prágai bíboros
érsek végzett. Ha nem resteli, jöjjön el
hozzánk, kikerestük számára a legilletke-
sebb forrást, a „Wiener Zeitung” bécsi hi-
vatalos lapot, melyben az egész egyházi eskü-
vő ceremoniája le van írva. — Viszont
arra a szívességre kérjük t. lapársunkat,
hogy ha már kudarcot vallott vele, hogy
Rudolf „csakis polgárilag” kelt egybe, ne
sajnálja a fáradságot, keresse ki számunkra,
hogy mikor esküdött Rudolf — csak polgá-
rilag is.

Meghívó. A magyar országos vörös-
kereszt-egylet nyitrai megyei választmánya évi
közgyűlését f. évi április hó 12-én d. u. 4
órákor Nyitra-n a megyeház nagytermében
fogja megtartani, melyre a megyei választ-
mányának t. tagjai, — továbbá a nyitrai, a
tömeggyeri, nyitrai-szabolcsi, a felsőleleáni
és a tornóci fiókegyletek tisztelettel meghi-
vatnak.

Népünnepély Nyitra-n. A ker-
nőgyelet elhatározta, hogy *Bende Imre* ő
méltóságát nemcsak bevonulása alkalmából
testületileg üdvözi, de hogy az egész megye
minden rétege általános örömeinek kifejezésére
alkalmat adjon: a szigetben nagy népünnep-
élyt rendez. E célból az egész 50 tagból
álló nőgyeleti tanács rendező-bizottságga
alakul, mely a megválasztandó nő- és férfi-
tagokkal kiegészítve, az előbbi években az
egylet által rendezett népünnepélyek mintá-
jára lehető nagyságu sokadalmat rendez. A
cél az, hogy az új püspök maga előtt lássa
kicsiben egész egyházmegyéjét, azért óhaj-
tandó egyrészt, hogy a felállítandó sátrakban
eláruló hólyekek a megye különböző népsze-
leteit feltüntessék; másrészt, hogy a megye
különböző helyeiről ez alkalomra községi
küldöttségek saját népviseletükben jelenjenek
meg. Azért felkértemek már ezuttal az egy-
házak lelkeszei és a községek előjárói, hogy
e tervet a lakossággal ösmertessék meg, a
népet megjelölésre felhívják és azt az egylet
elnökségének bejelenteni sziveskedjenek.
A püspök úr ő méltóságának nyitrai be-
vonulása f. év június havának első felére van
tervezve. (Ez utóbbi kijelentésért nem vá-
lalunk felelősséget, a szerk.) Es éppen a
népünnepély természeté, a sziget nyirkossága
vonja maga után, hogy a mennyiben a főpapi
bevonulás a hír szerint május közepén törté-
nénk, a népünnepély — sajnálatlalt eljé-
tetnek.

Az alföldre elhelyezett és a
tót újságok által annyiszor hirbe hozott
gyereknep megvizsgálására Nyitrai megyei al-
ispánja dr. *Kostenszky Győz* megyei aljegyzőt
bizta meg.

**A nyitrai keskenyvágyú
vasut** ügyében a Gregersen-cég két mér-
nöke e hét folyamán volt városunkban és
felvették az összekötő vasútvonal tervzetét.
— A központi pályaudvar e szerint a káptal-
tani fődeken volna és pedig azon a helyen,
hol a Darázsiról és Gerecséről jövő or-
szágút összefut. A pályaudvar terjedne az
országúttól egész a Toifel-fele szőlőig, a
komlóvölgy torkolatáig. Az összekötő vonal
innen a magyar államvasut nyitrai indóhá-
zába vezetne. — Érdekesnek tartjuk fele-
menteni, hogy a vasuti vonalat a fentemlített
központi indóházból be a városba az országút
menten annak Tormos felén levő szegélyen
viszik. Minthogy a káptaláni rétek nagy
vizaradásnak vannak kitéve, az épitendő gát
három áradási hiddal lesz megterve. A hi-
doknak hossza 10, 30 és 60 méter. Ezekhez
jönne a 35 méter hosszú Nyitra-híd a vámház-
nál. A hidak egy itt, mint általában az egész
vonalon vasból lesznek. A vámházról a vasut
iránya a hid-utca-n át a városház elé, innen
a hosszú-utca-n keresztül mindig az országút
talaján egész a Reeska-féle házig, a hosszú-
utca legvégén. Itt ismét letér az országút-
ról, s az új vásár-teren át párhuzamosan a
jegenyefasorral egész a gázgyárig, itt jobbra
fordulva esatlakozik a mostani indóházzal
és pedig a raktár tájékán. — Lesz tehát
városi vasutunk is, nem ugyan olyan Hoch-
bahn, mint Berlinben, melynek Friedrich-
strasse vagy Alexanderplatz bámulatos indó-
házait megbámulja az idegen a levegőben,
hanem szerény, 76 centiméternyi széles vá-
gányvasut. Nyitra-nak ez különben nemcsak
előg, hanem egy helyen sok is egyszer-mind.
Ugyanis legnagyobb nehézségre utkozik e
terv a hid-utca azon részében, hol a káptal-
tan-utca kezdődik, a Stein-féle ház-nál. Ez
az összekötő vasut egyedüli Aschilles-sarka;
mindazáltal nem lehetetlen a közlekedés itt
sem, mert a Gregersen-cég épített már olyan
vasutat, mely csak 30 centiméternyi távol-

ságban ment el a házak mellett. E szük
utcatorkolatnál ugy remélnek segíteni, hogy
a vonat menetét óránként 4 kilométernyi
gyorsaságra, helyesebben lassúságra szállít-
ják. Megjegyezdők, hogy a városban át sehol
sem menne sebesebben, mint 12 kilométert
óránként. — Terve van véve két *kiterő
hely*, és pedig az egyik a városháza előtt a
hosszu-utca-ban a másik pedig a gózmalom
előtt. Minthogy a kiterőhelynek ninesen na-
gyobb szélességre szüksége, csak hogy a vá-
gányok 3-5 méter távol legyenek egymástól,
a nevezett tereken tehát semmi akadály sem
gördül a vasuti terv elé. — Megjegyezzük,
hogy a kiterő helyen semmiféle a talajból
kiemelkedő *éltők* sem lesznek, melyek a
kocsi közlekedésnek vagy a gyalogjáróknak
utban állanak, hanem egyszerű mozgó sín,
melyet a konduktor is tetszése szerint igá-
zithat, mint pl. a budapesti villamos vasut-
nál. — A kocsi közlekedés csak részben lesz
hátrahagyva, mert nappal csak a személy-
szállítást eszközölnék, míg a teherárúkat,
melyek nagyobb vonatokat igényelnek, az
éjjeli órákra hagynák, mikor az utcaq ugyis
neptelenek. — Érdekes megemlíteni, hogy a
hosszu-utca alsó fele mintegy 5 méterrel
alább fekszik a hid-utca talajánál, e magas-
ságlkülönbséget azonban semmi befolyással sem
lesz az építkezésre.

Mire jó a püspök vagyona?
Már husvét előtt jelentették lapunknak, hogy
a nyitrai püspöki gazdasági iroda 14 példányban
fizetett elő a „Nyitrai megyei Köz-
lönyre” a püspök pénztárából. Határozottan
tiltakozunk az egyházi vagyonnak olyatén
posztkolása ellen. — E lap egyik utóbbi
vezércikkében, miután konstataita hazánk-
ban a kilenc egyiptomi csapát — így foly-
tatja: „De még veszedelmesebb annál az a
fekete kísértet, az a sötét szörny a mely
legujabban felverte fejét: az ultramonta-
nizmus!” — Egy másik mérges galócija
igy néz ki: „Dogma! setét fogalom ez na-
gyon! A népbuítás kora lejárt s e szó dogma,
hypothesis lett.” — Néhány sorral odább
ilyen szemlemi makívragot termel: „Azt mond-
ják első az Isten, aztán a nép, első a val-
lás, aztán az állam. . . Hiszen ily göggel
nem beszéltek Rómában még Canossa idején
sem”. Még tovább is folytathatnók az antho-
logiát, de elég legyen ennyi. — Most azt
kérdjük, vajjon a püspök pénze arra való-e,
hogy azt ilyenekre tekozolják? — Ha a
tiszték a saját pénzüket tartják a lapot,
ahoz semmi közünk, a mi lapunkat is jár-
tják heten saját számlájukra. Vagy azt sem
vesszük rossz néven, hogy az a lap a fen-
tebbiekhez hasonlóban leli örömet, a torna-
féregnek ninesen nagyobb boldogsága, mint
a torna. De az ellen határozottan óvást
emelünk, hogy olyan termékeket küldjenek
szét az egyház pénzén. — Ha olyan van
tette, a ki a nyitrai viszonyokkal nem ismer-
rös, fel kellett volna világosítani azoknak,
kik a viszonyokban otthonosak, ha pedig
tudva és akarva tette valaki, annál rosszabb.
— Vagy Bende Imrét is Roskoványi sorsára
akarják juttatni? Ha igen, hat várjanak egy
kiesít, ne mindjárt, mielőtt még — közénk
érkezett volna. Hiszen a püspök hála az
Égnek elég erős és Isten kegyelméből em-
beri számítás szerint hosszú életű lesz. — De
még gazdasági szempontból sem tudjuk meg-
kölni, hogy a fópásztor pénzén annak tudta
és beleegyezése nélkül ilyen Mecaenást ját-
szanak, hiszen a mi lapunk ép oly pontosan
hozza a nyitrai gazdasági egylet értesítéseit,
mint t. lapársunk, sőt tán még terjedelmese-
bben. Azért itt nyilvánosan, férfias bátor-
sággal és nyíltsággal rövjük meg a püspök
pénzével és jó nevével való visszaélet.

Gimnáziumunk renoválása.
egyidőre halasztást szenved. A terv megvan,
de nines meg a költség, mely az odon épü-
let átalakításához megkívántatnak. A mi-
niszternek tárcája amugy is meg van terhelve
s így nem esoda, hogy az újabb áldozatokra
nem hajlandó; városunk pedig annyit nem
képes egymaga áldozni, a mennyi a reno-
valtatáshoz megkívántatnak. Így tehát, nagy
sajnálatunkra, arról kell hirt adnunk, hogy
az átalakítás elhalasztatott.

**Hány lovunk és szekerünk
van?** A kereskedelmi miniszter kíváncsi
volt megtudni mennyi szekere és lova van
Nyitra-n; azért országsszerte elrendelte azok
összeírását s kisélt, hogy Nyitra-n meglehe-
tős szegények vagyunk; van ugyanis 390
lovunk, kocsi, hintó és szekér csak 134,
pedig, mint halljuk, ez utóbbiak közé még
a — göncölszekeret is beszámították.

Vegyés hírek.

Kinevezés. A magyar igazságügy-
miniszter e hét folytán Abrahamovics Arthur,
szakolczi járásbíróssági irnokot segédtelek-
könyvezetővé nevezte ki.

Lakácsira püspöki gazdatisztnek
mint halljuk, Mocsónokról a derek segéd-
tiszt Drexler János fog kinevezeteni.

Dr. Szulovszky Ignác megyénk
egyik legkiválóbb jelese f. hó 5-en Vitkócon
elhunyt. Hosszu tusát vívott a daliás alak-
kal a halál, de a halandónak engednie kel-
lett. Eleteről a következőket jelenthetjük:
Szulói és károni *Szulovszky Ignác*, jogtu-
dor, ügyvéd, kir. tanácsos és földbírtokos,
született 1835. évben Vitkócon, hol atyja
Lajos és anyja szül. Brogyányi Mária sze-
rény modu földbírtokosok valának. — Szá-
mos gyermekök közül csupán a megboldo-
gult és nővere Eleonora, ferj. Pronay Fe-

rencné értek el magasabb kort, kiket any-
juknak korai elhunyna után atyjuk nagy
gondal és önfeláldozással neveltetett. A
megboldogult már kora ifjúságában magaslott
ki rendkívüli elméleti tehetségével elannyra,
hogy a Privigyén, Léván, Nyitra-n és Győ-
rött végzett alsó és középsikolai tanulmá-
nyaiért mindenütt első kitüntetést nyert.
Jogi és államtudományi tanszakát a bécsi
és budapesti egyetemeken hasonló eredmé-
nyekkel végezte. Fgyetemi tanulmányai köz-
ben az akkor kivált fiatal irodalmi nemze-
dekkel (*Vahot Imre, Vadnay Károly, Tóth
Kálmán, Szokolay Viktor, Markovics Pál,
Dalnady Győz, és Győry Vilmos*) szoros
barátságba lépett, kiknek ösztönzésére költői
lelke és a minden szép és nemes iránt ér-
zett ragyogó képzelődésű hajlama a szépiro-
dalom művelésének hódolt meg, e téren is
az akkori szépirodalmi lapokban, különösen
a „Hölgyfutár”-ban meglelően novellával
elismérésre méltott sikereket aratott. — Ké-
sőbb mint ügyvéd ezen állással összekötött
nagymerű elfoglaltsága dacára ráert a
színmű irodalom terén is melegen méltott
kísérletekre, melyekből a „Házasság poli-
kája” a „Női diplomacia” című egyfelvonásos
vigjátékai a magyar nemzeti színpadon is
kedvező fogadtatásban részesültek. Mohó
eselekvési és érvényesülési vágyát a közpá-
lya csak rövid időig vette igénybe, mert
bár ügyvédi oklevele elnyerése után őt a
vármegye 1861-ik évben első aljegyzőjévé
választotta meg, ezen állását a csakhamar
bekövetkezett Zichy-Schmerling-féle provi-
sorium elteleptetésén túl fen nem tartotta,
ha mindjárt nem egyikben is kíséreltetett
meg az akkori megyei kormánykörök részé-
ről, hogy őt a közsölgálatnak megnyerjék.
Szintoly kevés érvényesülést nyujtott neki
a Nyitra városi szölgálatában 1868—1879-ben
eltöltött tiszti ügyései állása, melyre két
ízben egyhangulag választott meg: azon
igyekezetét pedig, hogy mint országgyűlési
képviselő jelentékeny tapasztalatait, sokol-
dalu tudását, s határtalan munkásságát az
országos közügyek javára értekesíthesse:
az 1875-ki vágyecsei választás balsikere, és
utóbb az 1887. évben őt elvont nyitrai nagy-
tapolcsányi mandátumát követő folyvást öreg-
bedett nagyfoku idegbetegsége meghusítottta.
Mint politikus előbb a Deákpart, utóbb a
szabadelvű part tántoritathal hive, harcosa
és lelkesedésszóloja a vármegye újabb al-
kötmanyos politikai és közigazgatási életében
kimagasló szerepet játszott, politikai érde-
meit felismerte a királyi szem is, mért is
1884-ben királyi tanácsosi címmel tüntette
ki őt. — Szonoklataban leginkább mint
páratlan debatter tünt ki, s mint ilyen,
gyakran a kíméletlenséget felélelő kritikájával
döntő hatást idézett elő. Alkotni vágyó lelke
szüntelenül a társadalmi tevékenység szítá-
sán muködött közre, így lett egyik alapítója
a nyitrai kereskedelmi és hitelintézetnek,
legfőbb előmozdítója a nyitrai megyei nemzeti
színház létesülésének, s a Nyitra-Nagyapol-
csány-hélici vasuti szakasznak, melyet idő-
vel a vágvölgyi vonallal Trencsénél, vagy
Teplánál összekötöttéti és ez által a nyitra-
völgyi vonalat elsőrendűvé átváltoztatni remé-
lét. Elég egyszer végig menni a városban
és a hideg szélben dagadó számos gyászlo-
bogók busan hirdetik, kit vesztett Nyitra-
megye közelete Szulovszky Ignácban. Mint
ügyvéd, a legkeresettebbek közé tartozott.
Legfőbb klientelája a báró Stummer család
réven messze az országban és a külföldön
egyaránt elterjedt kitünő hírnévre tett szert,
mihé az alapot széles körü ismeretét, mely
jogtudománya, gyors és ernyedetlen munká-
sága szölgáltatták jelentékeny vagyoni sike-
rekben. Rendkívüli elfoglaltságát csak a pi-
henni nem tudó genialis lelke nem érezte,
de megviselte a súlyos lelki és anyagi küz-
delmekben kifáradt testi szervezetét. 1886.
évi december havában meghalt, és állandó
évről évre rosszabbodó idegájába esett, mely
alatt többet szenvedett mint élt. Eleének
legfőbb gyönyöre az általa bálványozott csalá-
dja volt. Igénytelenül önnön erejével
kiemelkedve eskis ezen hálványának áldo-
zott és ezen kötelességteljesítésben való vá-
lóság megnyugvással az ellentétes érzelme-
ket maga iránt hosszú és méltatlan szenvedé-
sek által kiengesztelve, igaz közbensülésben
hunyt el csendesen szeretői karjaiban. Mé-
lyen megrendítve mondunk áldást Nyitra-
vármegye ezen egyik legfenköltebb alakjának
hervadhatlan emlékére!! Vigasztalja meg a
gyászoló családot a Mindenható, s utódjai
legyenek az elhunyt nagy szellemének s
acél jellemének örökösei is egyszer-mind.

**Elfogatással kezdett zárán-
doklat.** Stojalowski a csácai nyomda bir-
tokosa Rómába akart zarándokolni; de a
mult hó 30-án Teschenbe rándult valami
ügye elintézésre vegett, a hol elfogták és
Krakkoba szállították. Az ok egy rópirat,
melyben az említett egyen Taaffe miniszter-
elnököt megtámadta, s ezért augusztusig
terjedő internálásra ítélték.

Erdőégés. Radosnán a püspöki erdő-
ben mult hó 30-án 64 holdnyi területen a
fa legett. Az ültetés 10 éves volt s így a
kar körülbelül 6100 frtra tehető. A tüzet a
munkások gondatlansága okozta, mert most
volt a fűkaszás s éppen befejezték, midőn
az egyik munkás pipára gyújtott és az égő
gyufát eldobta, holott tudhatta, hogy az erdei
fű gyulekony, mint a tapló. — Folyó hó 6-án
pedig a Fábán-völgyben volt tűz és 4 hold-
nyi erdőterület pusztított el. A kar jelen-
tételen, de hozzáadva az előbbihez, az ura-
dalomra nevezé elegeé végtetes.

Moró István. az elhunyt moconoki püspöki gazdasági helyébe, kinek halálát lapunk múlt számának csak kevés példányában hoztuk, *Boróczy László*, lakácsi püspöki gazdaságot küldött ki egyelőre ideiglenesen.

Rejtélyes eset. *Jurda Mihály*, abaléhotai gazdaember, ápril 2-án hazulról távozott puskával vállán. Miután egész nap és a következő éjjel hasztalan keresték, végre másnap este átlőtt arccal hazajött. Alsó alkapsza össze van zúzva, arcbőre pedig midőn orvosi kezelés alá került, úgy leváltott arcaról, hogy teljesen fellebbenteni lehetett, mint a kendőt. — A dolog nagyon titokzatos, mert meg azt sem sikerült kideríteni, vajon ő maga lötte meg magát, vagy más: vajjon szerencsétlenségéből, vagy kizárólag történet-e a lövés? A legfurcsább az, hogy a sérült vallani nem akar, sőt meg azt se akarja tudni, vajjon a puskáját töltöttén hozta-e haza, vagy úresen. A csendőrség dolga lesz kihozni belőle a valót, mielőtt fellépett bajából.

Sorozat. A nyitrai járásban eddigelő I. korosztályban 178-at vettek be, az állagnak körülbelül 20%-át. A sortozást a szolgabírói hivatal részéről *Fridleczky Béla* t. főbíró erélyesen vezeti.

Szerencsés baleset. Mult szerdán délután a vágsellyei állomás közelében, mint nekünk onnan írják, a Budapestre Bécsbe száguldó gyorsvonatnak utasai néhány kellemetlen percet töltöttek, melyek után csodálkozás és derűtlenség jelentkezett az aggodalmas arcon. Vágsellye táján járt a vonat, midőn a kalauz egy utasnak jegyét bélyegezte, mi alatt a szakasz ajtaja előtt a kocsi lépcső deszkáján állt. Szerencsétlenségére a kocsi nyitott ajtaja valamibe ütközött és a kalauz lélokte. Az utasok néhány másodpercig rémülettel néztek egymásra s vészt jelezve, megállították a vonatot. S még jó időben, mert a lebukott kalauz lelékszakadva futott az elhagyott vonat után s bocsánatot kért az utastól. — írja maliciozus sellyei levelezőnk. — hogy jegyével ily soká késedelmezett.

A nyitrai járás hűsfogyasztása 1893. évi január 1-től március végéig a következő: 3 bika, 7 ökör, 69 tehén, 37 novédék, 27 borjú, 99 juh, 24 sertés.

Tűz. Ápril hó 4-én nagy tűz volt *Nagy-Hinden*. A plebánia pajtájában ismeretlen okból, bizonyára a cseled vigyázatlanságából, oly hirtelen keletkezett a veszedelem, hogy a plebános kocsiszínjéből csak nehezen lehetett valamit megmenteni. A vörös kakas rövid idő múlva rászallott a szomszéd házakra, melyek közül 18 esett a tűz martalekálú összes gazdasági épületeikkel együtt. A plebániát nagy nehezen sikerült megmenteni. — Mult hó 28-án *Komjáthón* is, mint lapunknak egy surányi barátja jelenti, pusztított a tűzvesz, mely 6 házat elhamvasztott, de a lakosság kétségbeeséssel határos erőmfeszítésének sikerült a veszedelmet megnyire-annyira lokalizálni. — *Darászán* mult hó 27-én *Miskolci János* gazda háza ismeretlen okból kigyulladt és porra esett. A tűz továbbterjedését sikerült lokalizálni. A ház biztosítva volt.

Közgazdaság.

Lövésár Érsekújvárott. Az érdeklődés a nyitrai gazdasági egyesület által a f. évi május hó elsején XI-szer rendezendő nemzetközi nagy lövésár iránt napról napra fokozódik. A felhajtás olyan lesz, a minő még egy alkalommal sem volt, s a hazai és külföldi lökereskedők részvéte sem nyilvánult még egy alkalommal sem ilyen nagy mértékben. E nagy forgalmú lövésár meglatogatók saját érdekében esleksenek, ha a szükséges lakásokat és istállókat az érsekújvári rendőrkapitányi hivatal utján mielőbb megrendelik.

Községi tenyészbírák. A községi eljárásokat ez uton is figyelmezteti a nyitrai gazdasági egyesület elnöksége, hogy hiányzó tenyészállataik beszerzése vegett haladéktalanul forduljanak az egyesület tit-

kári hivatalához, mert a mely községben a f. évi május hó 1-jén minden 70 darab tehén mellett nem lesz egy hagatási engedéllyel ellátott kifogástalan tenyészbika, ott az előjárók ellen a vármegyei XXXV-ik számú szabályrendelet intézkedései fognak alkalmaztatni. Az egyesület utján másfél évi részletfizetésre jutányos árban vásárolhatók tenyészbírák. A nyitrai gazdasági egyesület titkára május hó első napjaiban minden községben személyesen fog meggyőződni arról, vajjon a vármegyei állattenyésztési szabályrendelet lelkiismeretesen végrehajtatik-e?

Katonai lövésár. A földművelési m. kir. minisztérium 17692. számú leiratában értesítette a nyitrai gazdasági egyesületet, hogy a cs. és kir. közös hadsereg egyik lovasbizottsága a május hó 1-én megtartandó érsekújvári nagy lövésár alkalmával vásárlásokat fog eszközölni.

Irodalom.

Dr. Kostenszky Géza: „Nemzeti politika a felvidéken” című művének a megjelenését jeleztük már, megérdemli azonban, hogy közelebbről is méltassuk.

Egy magasztos cél lebeg K.-nek szemé előtt: az egységes magyar állam s ezen belül egységes nemzet, egy ugyanazon nyelvvel, egy ugyanazon közös nemzeti érzellettel, hogy a magyar államnak minden polgára magyarnak tudja és érezze magát. Oly cél ez, amelynek helyes és szükséges voltában senkisémet kételkedhetik, mert hiszen ettől függ államiségünknek ereje, életvalósága.

Ehhez a célhoz mérte a Grünwald Béla iskolájából való K. felvidékünk mostani állapotát s úgy találta, ami különben közismeretű dolog, hogy a felvidék népsége számos tagjában még nincsen e nagy céltől áthatva, a nemzeti egység tudata sok helyütt gyenge vagy éppen a szeretehuzó, idegenbe nező velleitások által — panszlávizmusnak hívják — meg van szakadozva.

Ettől a betegségtől megszabadítani, a nemzeti egység érzelletével áthatni a felvidék zömét, ezt érti K. a felvidék számára való nemzeti politika alatt. Helyes s nem is új törekvés ez; sokan fáradoztak és fáradoznak e cél elmozdításában s elismerés illesse K.-t, hogy ő is e munkából ki akarja venni a maga részét — a jelen művevel.

Hogy azonban mennyiben szolgál e nagy és nemes cél, attól függ, milyen eszközöket tudott megjelölni a cél megközelítésére. Mert ebben van a nehezég: a számos lelkes hazafinak eddig is rendszeren ezen törtött meg minden buzgalkodása, az eszközök megválasztásán. A célt latjuk, de az alkalmas, valóban praktikus eszközök és módok? — ezek a körülmények között nehezen lehetők meg.

S itt egyben kimondom, hogy K.-nek ajánlatai, a célra kijelölt eszközei között vannak igen figyelemreméltók, de vannak olyanok is, amelyek a cél érdekében fogantatottak nem tanácsosok. Ahol arról beszél, hogyan kell a néppel a magyar államiséget

igazán megszerettetni — a gazdasági jólét, ipar emelése, a közigazgatás javítása által — ott egy Széchenyi István fejevel gondolkozik s fejen találja a szegyet. Igen, ezeket eszközöztük, hogy a felvidék nepe anyagilag jól érezze magát s máris megnyertek a célnak. Az igazatok kezében éppen a nép elhanyagoltsága, a gazdasági s adó-mizériák a leg-erősebb eszközök szoktak lenni.

Aki ezeket a bajokat be fogja szüntetni, vagy legalább türethetőleg enyhíteni, az lesz az első magyarosító a felvidéken. A nemzetiségeknek a magyar állam joakaratát, gondoskodását az anyagiakban kell éreztetni s meg lesz nyerve a szívök.

Ezeknek a pontoknak a fejtegetése K. művének legjobb része.

Azok ellenben, ahol a népispolak reformjairól, az osztályok és felekezetek érdekeiről, az egyházpolitikáról beszél — az erőszakos eszközök sorába tartoznak, jogfosztást involválnak, tehát a legrosszabb eszközök egy magasztos cél érdekében. Nekünk az osztályokat és a felekezeteket meg kell nyernünk a célra, nekünk általok és nem nekülök kell a nemzeti egység érzelletét plántálnunk. Ezt pedig K. évi felfogása kizárja. Jól mondja ő a 31 lapon, hogy „az elnyomás veszedelmes arra is, akinek érdekében történik.” Hát azok az evangélikusok, akik pedig, mint K. is kiemeli, sokat nyomnak ez ügyben, elsőként lesznek, akik a jogfosztás miatt még esőkönyösebbekké válnak a panszlávizmusból! De a katolikusok is, akiknek „a magyarosítás terén az eddig elért sikerek legnagyobb részét köszönhetjük” (91. l.) jutalmul nem vallásuk, nem jogaik tipraszt várják.

Az anyagi jólét emelése mellett az övök, a népispolak a nemzeti nyelv és érzellet ápolói, de csak azon tényezők által, akikhez az iskolák jogosan tartoznak. Ezeket a tényezőket hajtsuk a cél szolgálatába s tegyük ezt jogfosztás nélkül. Ehhez eszóljunk részünkről azt a társadalmi akciót, amelyről K. műve végén oly lelkesen értekezik s közeledni fogunk lassan a kitűzött cél felé. Ha nem egyszerűen, hát lepesenkint, de végre a türethetően kitartás oda fog vezetni. Legtöbbet lehet megis a társadalmi uton elérni.

Jó lesz azért a lelkes K.-nek a végcélon kívül közelebbi, de a végcélra szolgáló célokat is tartani szemé előtt s akkor be fogja látni, hogy a nemzeti politika a felvidéken emberek által lesz csak megvalósítható, ha ezekkel az emberekkel fogunk tudni banni s kerülni mindazt, ami őket előre is elidegeníthetné a céltól.

Nem kénszer, de a kulturai emelkedettség fogja a magyar faj részéről vonzani a nemzetiségeket. Ez a nezetünk Kostenszkynek sok tekintetben figyelemreméltó művéről. D.

Törvénytörési csarnok.

A magy. kir. Curia által elintéztett perek.
51333940. Simunek János felperesnek. — Jurik Pál és neje ellen 4985 ft 45 kr iránti perben, — a II. od. bírósági ítélet helybenhagyva.

36903912. Paczolay Sándor mint a kismányai közbirtokosság felügyelője felperesnek. — Weisz Sándor ellen gőzkazán visszavétele és 1100 ft táke iránti perben, — a II. od. bír. ítélet helybenhagyva.
49764050. Makara Mária felperesnek. — Dubovicsky Brezka Antonia és társa ellen örökösödési perben, — a II. od. bírósági ítélet helybenhagyva.

A pozsonyi kir. ítélő táblánál elintéztett perek.

49334043. Lénárt Sándor felperesnek. Grün Ignac és Manó ellen 36 ft 45 kr ügyvédi munkadíj iránti perben, — az első bíróság ítélete részben helybenhagyva.

50494044. Krizsán István felperesnek. — Mego József és András ellen ingatlanág birtoka iránti perben, — az I. s. bír. ítélete megváltoztatva.

51004045. Holly Pál és Jánosnak. — özv. Fejta szül. Bekényi Anna ellen zálogjog törlése iránti perben, — az I. s. bíróság ítélete helybenhagyva.

54994046. Kucserák szül. Kozár Anna felperesnek. — Krehnyák István és t. ellen ingatlanág birtoka iránti perben, — az I. s. bír. ítélet helybenhagyva.

53103766. Maga Andrásnak. — özv. Maga szül. Ballabás Veron ellen ajándékozási szerződés érvénytelenítése iránti perben, — az I. s. bír. ítélete részben megváltoztatva.

53114042. Kovácsik Annának. — Kovácsik sz. Miklós Anna és társa ellen tulajdonjog bekebelezésének törlése iránti perben, — az I. s. bír. ítélete helybenhagyva.

50714052. Hecht Ede és társának. — Marmorstein József ellen ingatlanág tulajdona iránti perben, — az I. s. bír. ítélete megváltoztatva.

52714049. Borik János felperesnek. — Borik Pál ellen végrendelet érvénytelenítése és törv. örökösödés megállapítása iránti perben, — az I. s. bír. ítélete megváltoztatva.

3770961. Knogler sz. Okolicsányi Mária esod-tömegenek. — Knogler Gustáv elleni zárlati ügyben, — az I. s. bír. végzés megváltoztatva.

A nyitrai kir. törvényszéknek 1893 évi március 30-án ítéletileg elintéztett perek

1477492. Jarecz Jánosnak. — Smeringa János és társai ellen ingatlanág tulajdonjoga iránti perben, — felperes keresetének helyadva, — 3-ad rendű alperes viszon keresetével elutasítva.

392693. Dr. Layer János felperesnek. — özv. Ordály Karolyne ellen 102 ft 15 kr ügyvédi díj iránti perben, — felperes követelése 50 ft 15 krnyi összegben lett megállapítva.

32193. Csiksek Márton gondnokságának megszüntetése iránti perben, — a gondnokság hatálya fenntartatik.

313793. Spalovszky Alajos és társának. — Vavro szül. Spalovszky Terecz ellen vagyonközösség megszüntetése iránti perben, — felperes keresetének helyadva.

390993. Oravecz szül. Jancsovics Mária felperesnek. — Oravecz Mihály ellen 1060 ft iránti perben, — felperes keresetének helyadva.

„Az egyház Éjszaká-Amerikában”

valláspolitikai tanulmány, jobbara angol-amerikai források után írta **dr. Tóth János**, 12 nagy 8. r. nyomtatott iv. Ara 1 ft 20 kr. Kapható a kiadó **Dr. KISS JÁNOS-nál Budapest, IV. Lővész-utca 13. sz.**

Felelős szerkesztő: **dr. Toth János**.
Kiadó és laptulajdonos: **Huszár István**.

Nyitrai Népbank zálogkölcsön-osztálya.

ZÁLOG-ÁRVERÉS

1893. ápril hó 11-én.

Mindazon ékszerek és zálogtárgyak, melyek 1892-ik évi december hó végeig ki nem váltattak vagy át nem irattak, f. évi ápril hó 11-én a nyitrai Népbank termében délután 2—4 óráig tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak. — Fizetési halasztások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétéssék, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltetett, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitra, 1893. március hó 7.

Az igazgatóság.

Eladó tojások.

Alulirotnál kaphatók tisztavérű

Plymouth-Roksz

Szikla-tyúk 36. 1-3.

költésre való tojások

darabonként 15 kr.

Csomagolás postai szállítással 50 kr.

Rajcsányi Nándorné Nyitra-Darászán.

Mindennemű műtrágya.

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 ft alaptökével alapított

Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar részvény-társaság

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kítunó minőségű műtrágyáit: **csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,**

THOMAS-SALAKOT,

chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: **szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát** és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-clemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **VI., Váci-körút 21. sz.** (Iparudvar), hová a levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Thomas-Salak.

5. 16-52.